

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | kabel | classic.nl

VRIENDENLOTERIJ
ZOMER
CONCERTEN

Maandag 29 juli 2024
Grote Zaal 20.00 uur

Luxembourg Philharmonic
Gustavo Gimeno, dirigent

Gustav Mahler 1860-1911

Symfonie nr. 5 in cis (1901-02)

Truermarsch: In gemessenem Schritt. Streng. Wie ein Kondukt

Stürmisch bewegt: Mit grösster Vehemenz

Scherzo: Kräftig, nicht zu schnell

Adagietto

Rondo - Finale: Allegro - Allegro giocoso. Frisch

Dit concert heeft geen pauze.

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

Voor Gustav Mahler was het orkest een soort dagboek. In zijn symfonieën legde hij schaamteloos zijn persoonlijke twijfels, trauma's en idealen bloot. Ze tonen een scala aan emoties en veranderen voortdurend van stemming en sfeer. Verheven passages kunnen omslaan in 'plat' hoempapa, monumentale klankmassa's kunnen uitdunnen tot intieme onderonsjes tussen een paar instrumenten. In vroeger eeuwen was een symfonie niet meer dan amusementsmuziek voor de rijken; Mahler maakte er een heus psychologisch drama van, een spiegel van de menselijke ziel waarin iedereen wel iets van zichzelf kon herkennen.

Verre reis met Mahler

De *Vijfde symfonie in cis* vertelt geen specifieke verhaal, maar het is wél dramatische muziek, een zwerftocht door de geest. Bij Mahler verloopt zo'n reis meestal tragisch, maar de *Vijfde* eindigt zowaar triomfantelijk: de muziek, zei hij zelf, toont 'de mens in het volle daglicht, op het hoogtepunt van zijn leven'. Mahler had alle reden om de balans op te maken. Toen hij het werk componeerde had hij enige welstand verworven, genoot hij aanzien als dirigent in Wenen en stond hij op het punt vader te worden. Maar hij kampte ook met gezondheidsproblemen, en die overschaduwden de eerste twee delen. Het werk begint met lugubere trompetstoten, waarna een treurmars volgt. Ook het stormachtige tweede deel zit vol met vertwijfelde, angstige en dreigende klanken. Tussendoor klinkt een hoopvolle strijkersmelodie en even tekent zich zelfs een soort feestelijk parade-muziekje af. Maar de grimmige sfeer keert spoedig terug en de 'strijd' eindigt onbeslist.

Pas in deel drie, een monumentaal Scherzo, lijkt Mahler zijn demonen te overmeesteren: hier toont hij zijn liefde voor Oostenrijkse volksdansen en -liedjes. Het daaropvolgende Adagietto is het eigenlijke hoogtepunt van de symfonie. Mahler schreef het als een liefdesverklaring aan Alma Schindler, met wie hij kort daarop trouwde. Hier liet hij de blazers zwijgen; je hoort enkel de lieflijke klank van strijkers en harp. Door de wonderlijke sfeer, teljkertijd extatisch en melancholiek, wordt dit deeltje vaak gebruikt in films en tv-series.

De Finale heeft een pakkend beginthema dat steeds terugkeert. Het deel zit vol meerstemmige passages die de invloed van Johann Sebastian Bach verraden. Maar een typisch Mahler-trekje is de imitatie van waldhoorns, waarmee de componist zijn geliefde Alpenland eert. Na afloop heb je het gevoel een verre reis gemaakt te hebben. Er zit zóveel in het stuk dat je als luisteraar onmogelijk alles in één keer meekrijgt, en Mahler zelf dacht dat men misschien zelfs jaren nodig zou hebben om het werk naar waarde te schatten. Na voltooiing riep hij uit: 'Ach, kon ik dit stuk maar vijftig jaar na mijn dood dirigeren!'

Michiel Cleij

BIOGRAFIE

De **Luxembourg Philharmonic**, voorheen het Orchestre Philharmonique du Luxembourg, werd opgericht in 1933. Sindsdien groeide het gezelschap uit van een bescheiden radio-orkest tot een gerenommeerd symfonieorkest van internationale allure. Elk jaar maakt het orkest een intensieve Europese tournee. Tevens maakte het diverse cd-opnamen voor het label harmonia mundi. Gustavo Gimeno is de achtste chef-dirigent en die combinatie is bijzonder succesvol. De *Süddeutsche Zeitung* schreef in 2018: 'Zó gaat dat bij het voortreffelijke Orchestre Philharmonique du Luxembourg en de charismatische jonge dirigent Gustavo Gimeno. Mooier en erotischer kan muziek niet worden.'

De Spaanse dirigent **Gustavo Gimeno** is sinds 2015 chef van de Luxembourg Philharmonic en sinds 2020 van het Toronto Symphony Orchestra. Met ingang van het seizoen 2025-2026 is hij tevens benoemd tot vaste dirigent bij het Teatro Real in Madrid. Gimeno was eerder jarenlang soloslavwerker van het Concertgebouworkest. Opgeleid aan het Conservatorium van Amsterdam volgde hij lessen en masterclasses bij onder meer Ed Spanjaard, Hans Vonk en Iván Fischer. Tevens was hij assistent-dirigent van grootheden als Claudio Abbado, Bernard Haitink en Mariss Jansons. Gimeno's doorbraak als dirigent volgde na zijn succesvolle optredens als invaller voor Mariss Jansons in 2014. Daarop maakte hij snel internationaal carrière, ook in opera-producties. In Amsterdam keert hij nog altijd bijna jaarlijks terug als gastdirigent.

SUMMARY

Once, a symphony was simply entertainment for the nobility, but Gustav Mahler's symphonies are genuine psychological dramas. In his nine completed symphonies, he unabashedly revealed all of his ideals, doubts, and traumas. They are, in short, a mirror of the soul, in which each of us can recognise ourselves.

The *Fifth Symphony in C minor* is so wide-ranging that Mahler sensed that it could keep a listener busy for years. He wanted to reveal an entire person's life in it, or – as he said himself – 'a man in full daylight at the climax of his life'. The work begins with a sombre funeral march, and its restless second movement also sounds tormented. The sun breaks through in the third movement, where Mahler is showing his fondness for Austrian folk dances. The Adagietto that follows is a passionate declaration of love for the woman he would soon marry, and it is the emotional climax of the entire piece. The catchy opening theme keeps returning in the final movement, giving the feeling of returning home after a long journey. And here as well, Mahler honours his native country with the horns evoking the atmosphere of an Alpine meadow.

Translation: Anne Hodgkinson

EN VERDER...

QNTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

ma 12/08

20.00 uur
Grote Zaal

Het Braziliaanse Ilumina speelt Mozarts Eine kleine Nachtmusik

In het Braziliaanse orkest Ilumina spelen getalenteerde jongeren uit achtergestelde gemeenschappen. Altviolist Jennifer Stumm is de oprichter en zij soleert samen met violist Julian Rachlin in Mozarts *Sinfonia concertante*. U hoort ook Mozarts betoverende *Eine kleine Nachtmusik*.

